

ONDERWIJS DEN HELDER EN TEXEL FOCUST OP ELKAAR VERSTERKEN **'KRIMP IS GEEN ISSUE ALS JE SECTOR-OVERSTIJGEND DENKT'**

Krimp*, geïsoleerde scholen ... het is in de 'Noordkop' - de uiterste punt van Noord-Holland en Texel - allebei aan de orde. Echter, bij de pakken neerzitten is er niet bij! De bestuurders Corrie Setz van OSG De Hogeberg, Reinier de Voogd van Scholen aan Zee en Ton Jong van de Stichting Samenwerkingsschool, zien vanuit een gedeelde onderwijsvisie, volop kansen om elkaar te versterken en maatschappelijk bij te dragen aan de gemeenten Den Helder en Texel.

OSG De Hogeberg telt op dit moment zo'n 650 leerlingen, Scholen aan Zee 2250 en de Stichting Samenwerkingsschool (SWS), om en nabij de 600 leerlingen; speciaal onderwijs en praktijk-onderwijs, van 4 tot 20 jaar. De bestuurders vinden elkaar in hun wens om een keuzerijk, breed, thuisnabij, lokaal onderwijs te behouden, te versterken en te creëren. "Voor alle leerlingen, inclusief de jongens en meisjes die iets extra's nodig hebben," benadrukken ze.

KWARTIERMAKERS EN WERKGROEPEN

In het kader van de problematiek rondom leerlingendaling slaan de besturen de handen ineen met het voornemen om gezamenlijk 'kwartiermakers in te zetten en werkgroepen op te starten'. Men wil meer inclusie in het onderwijs realiseren op Texel en in Den Helder. "Dan moet je denken aan maatwerk voor kinderen dichtbij huis, niet indiceren, maar veel meer samen arrangeren", verduidelijkt Reinier de Voogd van Scholen aan Zee de ambitie van de betrokken besturen. Een tweede speerpunt is het behouden en versterken van interessante mogelijkheden voor leerlingen in het beroepsgerichte vmbo: "Het handhaven en waar mogelijk bieden van meer keuzemogelijkheden, waarbij elkaars faciliteiten, efficiënt en effectief benut worden." Als derde: het behouden en versterken van het havo/vwo aanbod op Texel en in Den Helder. En tot slot een 'verdere verkenning van mogelijkheden tot bestuurlijke samenwerking'.

**'DAAR WAAR HET KAN DOEN WE DINGEN SAMEN EN WAAR
HET NOG NIET GAAT LATEN WE HET LOS, ZO BLIJF JE SAMEN
IN EEN FLOW EN WORDT HET NIET INGEWIKKELD.'**

V.L.N.R. BESTUURDERS TON JONG, CORRIE SETZ EN REINIER DE VOOGD

* De regio kent sinds 2015 een krimp in leerlingenaantal van 12,5%, welke naar verwachting zal doorzetten met nog eens 12% tot 2035.

'NIET INDICEREN, MAAR VEEL MEER SAMEN ARRANGEREN: MAATWERK VOOR KINDEREN DICHTBIJ HUIS'

PRAKTIJKONDERWIJS OP TEXEL

De gezamenlijke ambitie krijgt in de praktijk al vorm. Zo vertelt Corrie Setz van OSG De Hogeberg enthousiast over de stappen die gezet zijn voor thuisnabij perspectief op Texel. Groep 8-leerlingen met het schooladvies praktijkonderwijs kunnen vanaf augustus 2021 'gewoon' op het eigen eiland, naar de middelbare school: "Zij komen in een nieuwe combinatieklas praktijkonderwijs/vmbo-basis op OSG De Hogeberg. Hier hebben ze twee jaar de tijd om te ontdekken welke route naar het mbo het best bij hen past: praktijkonderwijs of vmbo-basis." De nieuwe klas is mogelijk door samenwerking tussen OSG De Hogeberg en De Pijler, school voor praktijkonderwijs in Den Helder en onderdeel van de Stichting Samenwerkingsschool. De nieuwe klas is bedoeld voor groep 8-leerlingen met het schooladvies praktijkonderwijs of vmbo-basis. Zij volgen op Texel een mix van praktijkonderwijs en het vmbo-basis-programma, mét extra individuele aandacht. Dat kan omdat er minder leerlingen in de groep zitten.

Voordeel is dat leerlingen die in het praktijkonderwijs beginnen, dus niet meer naar de vaste wal hoeven voor passend onderwijs: "Maatwerk in plaats van energieverlies!" stelt Setz die blij is met het schrappen van de reistijd. "De leerlingen zijn geen uitzondering meer en kunnen gewoon samen met leeftijdgenoten naar de middelbare school. In de nieuwe klas hoeven ze bovendien pas na twee jaar te kiezen voor praktijkonderwijs of vmbo-basis: "Dat is ideaal voor leerlingen praktijkonderwijs die met wat extra tijd en aandacht misschien tóch vmbo-basis kunnen en willen doen. Het kan ook een uitkomst zijn voor leerlingen vmbo-basis die op hun tenen lopen. Zij krijgen nu extra tijd om maximaal te groeien."

EXPERTISE UITWISSELEN

In de nieuwe klas werken zowel vmbo-leraren van OSG De Hogeberg als leraren praktijkonderwijs van De Pijler. Leraren van De Hogeberg zijn experts in vmbo-onderwijs en leraren van De Pijler weten als geen ander hoe ze leerlingen kunnen helpen 'hun hart te volgen en hun talenten te ontwikkelen'. De docenten leren ook van elkaar. En daar profiteert de hele school van mee.

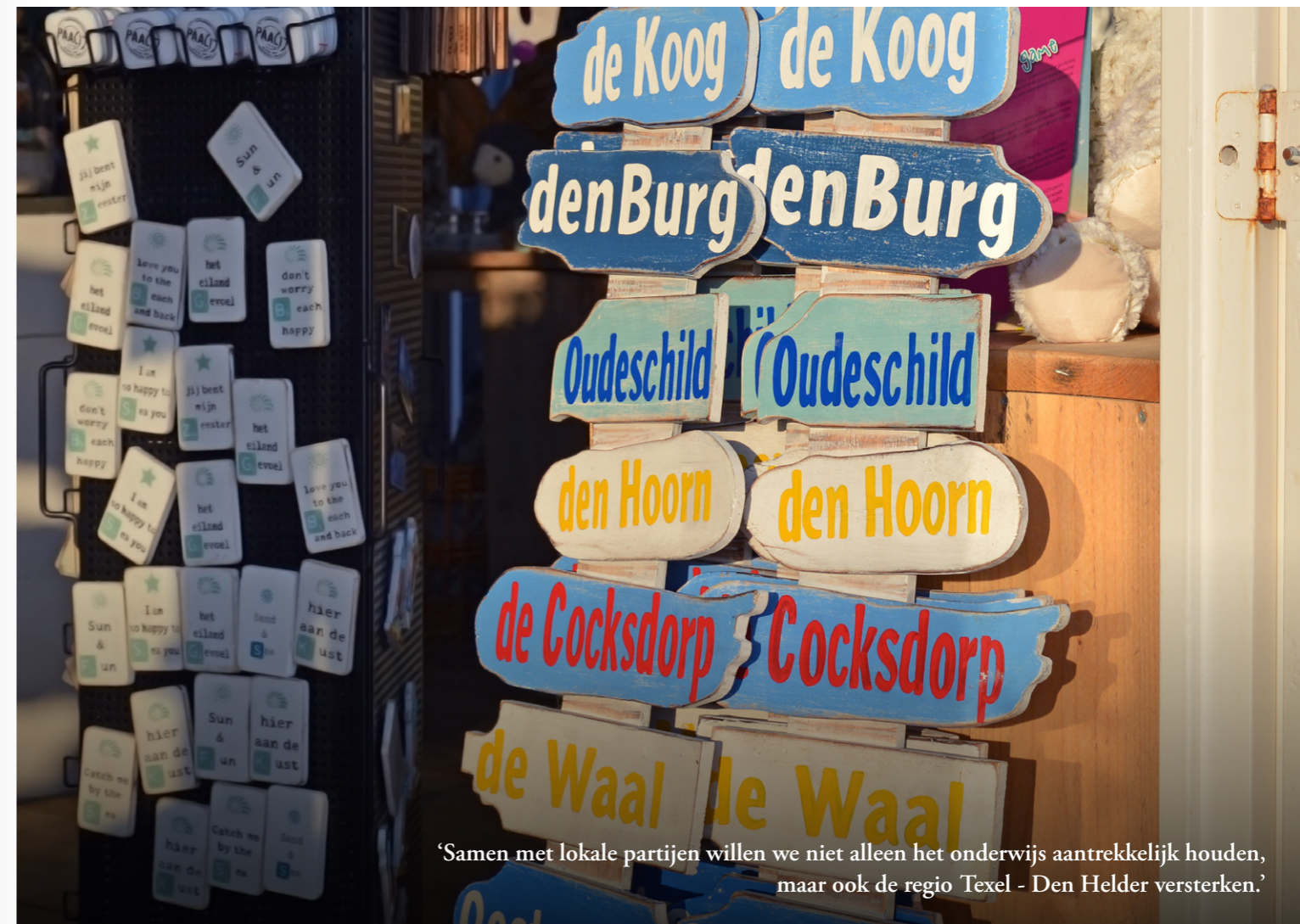
Deze kruisbestuiving wierp al eerder vruchten af. Corrie Setz refereert aan een leerling op De Hogeberg met niet-aangeboren hersenletsel: "We willen dat elke leerling dichtbij huis kan leren!" En dat lukte mede met de pedagogisch-didactische expertise van de Stichting Samenwerkingsschool, waarmee de Texelse docenten hun voordeel deden: "We hielpen een kind, maar leerden zelf ook", onderstreept Setz de win-win situatie, die nu een structureel vervolg krijgt.

Er zijn nog niet veel plekken in Nederland waar praktijkonderwijs en vmbo-basis op de manier zoals geschetst, samenwerken. Dat het op Texel lukt, komt door de wil van de besturen die heel duidelijk denken in kansen en mogelijkheden. "Leerlingen met 'slimme handen' zijn op Texel onmisbaar", vindt Ton Jong. "Net als iedereen hebben ook leerlingen die iets extra's nodig hebben, recht op passend onderwijs dichtbij huis. Onderwijs waarin zij ruimte voor ontwikkeling krijgen."

De voorbereidingen voor de nieuwe klas zijn in volle gang: een contextrijke leeromgeving wordt opgezet en zodra het weer kan volgen er ook kennismakingsdagen. Na de zomer, in augustus 2021, kunnen de leerlingen er terecht. Voor leerlingen die nu al naar het praktijkonderwijs gaan, verandert er niet veel. Alleen hoeven Texelse bovenbouwleerlingen die op het eiland stagelopen, voor begeleiding tijdens hun stage niet meer naar de wal, ook deze begeleiding krijgen ze nu op Texel.

VERGELIJKBARE SAMENWERKING DEN HELDER

Reinier de Voogd (Scholen aan Zee), benadrukt dat een vergelijkbare samenwerking ook in Den Helder plaatsvindt. Deze krijgt vorm met een verbinding tussen praktijkschool De Pijler en het vmbo-bk: Beroepsonderwijs aan Zee. Er is daarbij sprake van een uitgebreide oriëntatie op mogelijke beroepen, waarbij leerlingen de ruimte krijgen om zichzelf te leren kennen en te ontdekken wat bij ze past, zodat ze uiteindelijk het juiste vak kiezen. Ton Jong (Stichting Samenwerkingsschool) vertelt: "Een kind wil piloot worden en dat is misschien niet haalbaar, maar aan het werk als terreinknecht op het vliegveld, kan wel. En zo zit die jongen dan toch dicht bij wat hij leuk vindt!"

'Samen met lokale partijen willen we niet alleen het onderwijs aantrekkelijk houden, maar ook de regio Texel - Den Helder versterken.'

De Voogd: “Wij helpen leerlingen niet alleen bij hun opleiding. Daar waar extra begeleiding of zorg nodig is, zorgen wij dat de leerling dit krijgt of zoeken we naar andere mogelijkheden.” Hij benadrukt: “In principe draaien we min of meer twee identieke concepten in Den Helder en op Texel. De gedachte om Texel en Den Helder als het ware met elkaar te spiegelen en in beide gemeenten - vanuit vergelijkbare ambities en visie - het lokale onderwijsaanbod te kunnen behouden, is hier van belang. We zullen elkaar daarin versterken en kiezen daarbij vooral voor praktische oplossingen en samenwerkingsvormen ... Krimp is geen issue als je meer sector-overstijgend kijkt.”

Veel aandacht van de bestuurders gaat ook uit naar het behouden en verstevigen van ‘interessante mogelijkheden’ voor leerlingen in het beroepsgerichte vmbo. Reinier de Voogd: “Het handhaven en waar mogelijk bieden van extra keuzemogelijkheden, waarbij elkaars faciliteiten efficiënt en effectief benut worden.”

Samen optrekken in keuzedelen is al aan de orde: “Het keuzevak Visserij doen we bijvoorbeeld gewoon samen! Regionaal, met drie jongens, drie meisjes. De plaatselijke ondernemers zetten we daarbij in als adviseur; vaar eens een dag mee, vragen we dan. Ik zet ze ook in bij de praktijkbeoordeling. Hetzelfde kun je ook doen met de horeca en de bouw,” vertelt De Voogd. Corrie Setz: “Samen met lokale partijen houd je zo niet alleen het onderwijs aantrekkelijk, maar versterk je ook de regio. Daarmee leer je leerlingen ook dat ze lokaal impact kunnen maken en dat hun bijdrage waarde toevoegt.”

SLIM ORGANISEREN

De besturen zien ook toekomst in het gedrieën verzorgen van onderwijs aan anderstaligen en collega's delen. “Dat leidt tot boeiende gesprekken,” zegt De Voogd. ‘Het behouden en versterken van het havo/vwo aanbod op Texel en in Den Helder wordt ook besproken, net zoals een verdere verkenning van mogelijkheden tot bestuurlijke samenwerking. Setz, De Voogd en Jong vinden elkaar telkens weer in het ‘slim organiseren’ omwille van de ‘publieke taak’.

“We voelen heel sterk een gedeelde verantwoordelijkheid voor het behouden van kansengelijkheid en het geven van goed onderwijs in onze regio. Samen verantwoordelijkheid nemen leidt tot betere resultaten en de kracht van diversiteit leidt tot een breder palet aan oplossingen. Dit vraagt om sector-overstijgend samenwerken en flexibiliteit.” Corrie Setz: “Daar waar het kan doen we dingen samen en waar het nog niet gaat laten we het los, zo blijf je samen in een *flow* en wordt het niet ingewikkeld”.

Het is keer op keer ‘de aansluiting’ zoeken op ‘ontwikkelingen en kansen in de nabije omgeving en de lokale gemeenschap’, stellen de bestuurders: “Dwarsverbanden willen zien!”

OSG De Hogeberg biedt op Texel een breed onderwijsaanbod van vmbo basis, vmbo kader, mavo, havo en vwo. De school wil de circa 650 leerlingen een ‘volwaardige, inspirerende en maatschappelijk nuttige’ opleiding bieden. Naast De Hogeberg wordt gebouwd aan het nieuwe onderwijscentrum Texel. Vanaf zomer 2021 kan de Texelse jeugd ook praktijkonderwijs volgen op het eiland. www.dehogeberg.nl

Scholen aan Zee is een (ver-)brede scholengemeenschap met 2250 leerlingen en stelt zich ten doel een volwaardig en breed aanbod van voortgezet onderwijs in de gemeente Den Helder te realiseren. Op vier locaties biedt ‘Scholen aan zee’ onderwijs, van vmbo-basis tot en met gymnasium. www.scholenaanzee.nl

Stichting Samenwerkingschool (SWS), verzorgt het speciaal onderwijs en praktijkonderwijs voor ruim 600 leerlingen tussen 4 en 20 jaar die belemmeringen ondervinden in hun leer- en ontwikkelingsproces. De stichting biedt kinderen en jongeren kwalitatief hoogwaardig onderwijs met passende ondersteuning en (ambulante) begeleiding, in samenwerking met zorg- en onderwijspartners. SWS biedt speciaal basisonderwijs (sbo) op de Kompasschool Den Helder en De Kompasschool Texel, speciaal onderwijs (so) op De Meerpaal in Den Helder en Schagen, voortgezet speciaal onderwijs (vso) op het Linie College in Den Helder en praktijkonderwijs op (pro) De Pijler in Den Helder. www.speciaalonderwijsdenhelder.nl

‘We voelen heel sterk een gedeelde verantwoordelijkheid voor het behouden van kansengelijkheid en het geven van goed onderwijs in onze regio.’